

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inserativi daveki posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOST
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Sloščekov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po Rooseveltovi poslanici:

Popolna solidarnost na ameriškem kontinentu

Argentina in še 16 ameriških držav se je brezpogojno izreklo za Rooseveltove predloge — Cordell Hull o njihovem učinku in političnem pomenu

Washington, 18. aprila, br. Vtis Rooseveltove poslanice Mussoliniju in Hitlerju je bil na vsem ameriškem kontinentu izredno globok. Ves ameriški tisk navdušeno pozdravlja Rooseveltovo iniciativijo. Tudi v onih južnoameriških državah, kjer je javnost kazala še nekako nerazpoloženje nasproti Zedinjenim državam, se je polono mah spremeni. Največji južnoameriški list, glasilo argentinske vlade »La Prensa« ugotavlja v zvezi s poslanico, da je v resnici ves svet in še posebej vsa Amerika zainteresirana na ohranitvi miru v Evropi. »Edinjene države so sedaj opustile svojo izolacijsko politiko in intervenirale v sporih, ki so se dosegli omejevali na evropske narode. Ohranitev miru v Evropi kakor tudi kjerkoli drugod je v resnici stvar, ki zadeva ves svet. Zedinjene države so se obvezale sodelovati na svetovni razočrteni v gospodarski konferenci. Iz Nemčije in Italije prihajajo odklonilni odgovori. Ze to je vsem ameriškim narodom pokazalo pot, ki jo morajo ubrati. Poleg tega pa sta takojšnji solidarizaciji Anglie in Francije z Rooseveltovo iniciativijo moralno obvezali ne le Zedinjene države, nego tudi vse ostale ameriške države, ki oddravajo Rooseveltov korak, da se postavijo na njuno stran.«

Dejansko so skoraj vse ameriške vlade poslale v Washington izjave, s katerimi brezpogojno pristajajo na Rooseveltove predloge. To so vlade Argentine, Bolivije, Brazilije, Čila, Kostarike, Kube, San Dominga, Ekvadorja, San Salvadorja, Mehike, Nikaragve, Kanade, Peruja, Venezuele, Guatemale in Paname.

Najzanimivejši komentar o silnem učinku Rooseveltove poslanice pa je podal včeraj na seestanku z novinarji državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull, ki je izjavil: »Globoki vtis, ki ga je napravila Rooseveltova poslanica Hitlerju in Mussoliniju v Evropi kakor tudi v zapadni hemisferi sveta, je izval pri ameriški vladi največje zadovoljstvo. Očitno se je pokazalo, da je bila ta poslanica sporočena vodilnim državnikoma totalitarnih držav o pravem času in da predstavlja praktično velik prispevek za ohranitev miru. Bila je potrebna, da je svet našel prilike za odločno stališče, ki ga je bilo treba zavzeti glede na nevarni razvoj prilika na svetu, ki ga bodo pritrile do katastrofe, če se ne najde izhod iz sedanega položaja.«

Novi ameriški krediti za oborožitev

Washington, 18. aprila, i. Senat je na predlog predsednika Roosevelta odobril 152 milijonov dolarjev za nabavo vojnih potrebsčin. 110 milijonov bo za tanke, to-

pove, protiletalske topove, municijo in dolinske maske.

Za še večje povečanje ameriške mornarice

Washington, 18. aprila, AA. (Reuter). Senator Walsh, predsednik senatnega odbora za mornarico, se je zavzemal za ekspanzijo ameriške mornarice in zrakoplovstva, da bi se narod lahko branil pred vsako morebitnostjo. Mi ne moremo več na zadovoljiv način braniti narodov ob Oceanu z enim samim oceanškim brodovjem. Govornik je istočasno zahteval revizijo zakona o neutralnosti.

Tudi Italija odklanja Rooseveltove predloge

Rim, 18. aprila, AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Rooseveltova poslanica, ki jo tisk demokratičnih držav poveličuje kot senzacionalen, dramatičen in odločilen dogodek za usodo sveta, je nov politični napadalni dokument, ki ga je izdelal predsednik Zedinjenih držav v temsnem sporazumu z Anglijo in Francijo in ki je naperjen proti novim silam v Evropi. Nemčiji in Italiji. Roosevelt vidi v Nemčiji in Italiji državi, ki rušita evropski mir, kakor da bi se na evropskem kontinentu razvijala zgodovina v najpopolnejši pravici, če Italijani in Nemci ne bi rušili tega mednarodnega mira. Poslanica je naslovnil Berlinu in Rimu z otročjim namenom, da se postavi vprašanje, ali naj se prenasi versajska krivica in odpove vsaka revizija in vsaka sila za obnovo v Evropi ali pa Rim in Berlin označita kot sovražnika človeštva. Dokumentu pa jemlje moralno vrednost dejstva, da ne vsebuje niti ene besede v pogledu pravice. Roosevelt vidi ne vila, ki ga lahko roditi tako poslanica ter pada zato nanj odgovornost enako kakor na nekega drugega predsednika Zedinjenih držav. Roosevelt se ne spominja, da je ameriški senat odbil ratifikacijo versajske pogodbe, ker jo je smatral za krivico in ker je bil mnjenje, da bi mogla dovesti do novih nevarnosti, v katere se Amerika ni želela vmešavati. Pogodbo, ki so jo ameriški senatori odobili, hoče sedaj Roosevelt vsliti Evropi, nova Evropa pa ve, da je Roosevelt izdal poslanico samo zato, da bi odvrnil pozornost ameriške javnosti od notranjega političnega, gospodarskega in socialnega bankrota, in da bi skupno z najboljšimi predstavniki mednarodne plutokratije vodili Ameriko v nove avanture Wilsonovega kova.

Vejaško sodelovanje Anglie in Grčije

Atene, 18. aprila, b. V tukajšnjih počutnih krogih zatrjujejo v zvezi z angleško in francosko jamstveno obvezo napram Grčiji in Rumuniji, da sta se Anglia in Grčija že tudi v podrobnosti sporazumeli glede medsebojne podpore, in sicer v tem smislu, da odstopa Grčija v primeru vojne vse svoja pomorska oporišča in vse svoje luke v uporabo angleški mornarici. Angleške vojne ladje se bodo smele svobodno kretati v grških vodah. V zameno bo Anglia oskrbelna Grčijo z vsem potrebnim orožjem, zlasti s protiletalskimi topovji in plinskim maskami.

V ostalem tolmačijo tu Chamberlainove izjave o jamstvih Grčiji in Rumuniji, ki jih spravljajo v neposredno zvezo z izjavo o angleškem interesu ohranitve status quo na vsem Balkanu in najširšem smislu, to se pravi kot jamstvo, ki velja za obe navedeni državi ne le v primeru nujnega neposrednega, temveč tudi posredne-

Izročitev francoske izjave Grčiji

Atene, 18. aprila, br. Listi so včeraj počutne objavili komuničate, po katerem je bil francoski poslanik določen pri ministrskem predsedniku Metaxasu, kateremu je izročil avtentični tekst izjave, ki jo je podal Daladier pred dnevi o francoskih garancijah za Grčijo. Kakor je znano, je bil Daladierova izjava enaka izjavi, ki jo je podal angleški ministrski predsednik v spodnji zbornici.

Pogajanja z Rusijo

Rusija naj bi svojim sosedom dobavljala predvsem orožje in potrebne surovine

Pariz, 18. aprila, br. Danes dopoldne ob 10. se je v Elizejski palači sestala francoška vlada pod vodstvom predsednika Lebruna. Trenutno še ni točnih informacij o poteku te seje, vendar je gotovo, da je zunanjški minister Bonnet na njej poročal o mednarodnem političnem položaju. Obelžil je pomen in učinkine Rooseveltove poslanice in pojasnil zadnje faze pogajanj Anglike in Francije z Rusijo za njen vključitev v sistem vzhodne demokratske obrambne zveze. Bonnet bo o vsem tem podrobno poročal tudi na prihodnih sejih zunanje politične odbora poslanske zbornice.

Znano je, kako je prišlo do tega, da sta Francija in Anglia dali jamstva za nujno pomoč najbolj ogroženim državam Poljski, Rumuniji in Grčiji. Francija in Anglia sta dali ta jamstva zato, da bi onemogočili vsako presečenje v času pogajanj. Na novi načrti, ki je bil izdelan v Londonu med obiskom predsednika republike Lebruna, se zdi, da se bodo pogajanja razvij-

jala v treh fazah. Prva faza, ki se približuje kraju, ima namen definirati obliko podpore Rusije pri organizaciji varnosti Poljske, Rumunije in Turčije. Pomoč Rusije sosednim državam bi se omejila po pariskih vrestih na dobovo orožja, vojnih potrebskih ter surovin. Druga faza, ki je tudi že precej napredovala, je v tem, da se pomoč Rusije zagotovi v sporazumih, po katerih bodo države zapadne Evrope dolžne, da priskočijo državam vzhodne Evrope in Balkanu na pomoč. Kar se tiče pogajanj tretje faze, imajo namen, da se ruski odnosi dovedejo v skladnost s sistemom pomoči vzhodni Evropi.

Ministrski svet je na svoji današnji seji razpravljal tudi o določilih ukrepov za državno obrambo, da se zgradi do kraja sistem varnosti Francije. Na dnevnem rednu bo morda tudi tudi še finančna vprašanja, vendar pa se o tem niso mogli dobiti točnejši podatki.

Min. predsednik Daladier je imel včeraj

Ministrski svet je na svoji današnji seji razpravljal tudi o določilih ukrepov za državno obrambo, da se zgradi do kraja sistem varnosti Francije. Na dnevnem rednu bo morda tudi tudi še finančna vprašanja, vendar pa se o tem niso mogli dobiti točnejši podatki.

Min. predsednik Daladier je imel včeraj

popoldne daljši razgovor z ameriškim poslanikom Bullitom. Nato se je sestal s finančnim ministrom Reynaudom in zunanjim ministrom Bonnetom. Bonnet pa je kmalu nato sprejel španskega poslanika Querica. Kakor zatrjujejo, sta razpravljala o izvedbi sporazuma, ki sta ga v marcu sklenili španski zunanjški minister general Jordana in francoski poseben delegat Berard.

Vojške obveznosti tujcev v Franciji

Pariz, 18. apr. i. Uradni list je objavil dve uredbi, ki sta bili sprejeti na zadnji seji ministrskega sveta in s katerimi se ureja položaj tujcev v Franciji. Prva uredba se tiče vojaških obveznosti tujcev, ki uživajo zaščito v Franciji, druga pa ureida položaja v pravic organizzacij tujcev v Franciji. Prva ima velik pomen, če se upošteva, da je v Franciji več milijonov tujcev in da jih samo v Parizu živi nad 400.000. S to uredbo je omogočeno, da v času miru tujci v starosti od 18. do 24. let stopijo v francosko vojsko po posebnih pogodbah, a le na njihovo lastno prošnjo. Vojaška obveznost, ki velja za Francijo v

smislu zakona od 11. junija 1937, se razširja na vse tujce brez državljanstva, ki uživajo v Franciji pravico azila. Ti tujci so dolni, da v primeru vojne služijo v francoski armadi. Pod spadajo vsi tujci od 20. do 48 let starosti. Trajanje službe se ne razlikuje od službe francoskih državljanov. Uredba določa stroge sankcije za tujce, ki bi se hoteliogniti tej dolnosti. Po drugi uredbi so tujci društva v Franciji dolžni, da predlože prošnjo za obnovno delovanja, pa naj si bo njihovo delovanje kakršnolični značaja. Cej jim delovanje ne bo odobreno, bodo razpuščena v temu meseca dni.

Odnev v Italiji

Rim, 18. aprila, w. Glede novega francoskega zakona, ki zelo omejuje svobodo v pravice v Franciji živečih inozemcev, papeški pariski zastopnik »Messager«, da pomeni ta ukrep pravico krijeved mednarodnih pogodb. V Parizu hočejo z njim na eni strani zvati število borcev za primer vojne, obenem pa s poostreno kontrolo prisiliti vse inozemskie organizacije k razpustu, kolikor jih niso že kar tako prepovedali. Ta zakonski ukrep zadene najbolj italijanske in nemške organizacije v Franciji.

Koncentracija francoskega brodovja v Gibraltarju

V gibralatarski luki je 17 edinic francoskega atlantskega brodovja — Ozadje francosko-angleške pomorske akcije

Gibraltar, 18. aprila, br. V Gibraltarju se koncentrirat znaten del francoske vojne mornarice. Ze predvčerjnjim je prispevo v Gibraltar 7 francoskih vojnih ladij. Včeraj se jima je pridružilo nadaljnje 6. V Gibraltarju so bile sroči zbrane 2 oklopni vojni ladji, 5 križark in 6 rušilcev. V preteklih noči in davi pa so pripluli iz Breti v luku še nadaljnji 4 rušilci. Od angleškega vojnega brodovja, ki je bilo tu zbrano še en rušilec.

Koncentracija francoskega ladjevja v Gibraltarju pa ima še poseben političen pomen. Se pred kratkim je Nemčija napovedala, da bo v aprili prislušati na tradicionalne vojne vaje ob vzhodnih španskih in portugalskih obalah 35 vojnih ladij. V zvezi

z obnovo teh tradicionalnih nemških manevrov v bližini Gibralтарja so se razširile govorice, da bodo spričo njih ogroženi Tanger, Gibraltar in celo Kanarski otoki. Te vesti so bile sicer odločno demantirane, vendar pričajo francoski mornariški ukrepi, da zapadni demokratični velesili ravnata tudi z eventualnimi takimi možnostmi.

Pomorski manevri ob južni Avstraliji

Sydney, 18. aprila, br. Ob južni avstralski obali so se davi pričele velike vaje avstralske vojne mornarice. Pri teh vajah sodeluje tudi nekaj edinic novozelandskega vojnega brodovja in 8 avstralskih letalnih eskader. Vaje opazujejo vojaške delegacije Velike Britanije, Francije in Holandske. Kakor zatrjujejo, so to največji manevri, kar jih je bilo v območju Avstralije v zadnjih 20 letih. Njihova naloga je preizkusiti najnovejše načrte kolonialnih vojenskih baz v zadnjih mesecih doživeli sama trpka razočaranja.

„Tri leta Stojadinovičeve vlade“

V »Delavski politiki« čitamo: »Film »Tri leta Stojadinovičeve vlade«, ki so ga vrteli za volitve v vseh kinematografi po državah, je začel v pozabljenje. Edino, kar se zanimalo javnost, je, iz kakšnih sredstev je bilo to »monumentalno delo plácano. Isto tako se javnost zanimala za to, iz kakšnih sredstev je bila plácana ogromna tiskana reklama za Milana Stojadinoviča in njegove v odok, da je prihajal na zvezle in krvne korteše, ki so agitirali po vsej državi za namišljene diktatorje.«

Kratek stik v možganih

V zagrebškem tedniku »Hrvatski narod« čitamo tole poučno beležko: »Najnovejši dogodki so gotovim ljudem popolnoma omratali pamet. Doživel so enostavno — kratek stik v možganih... Marsiško izmed nas se že vozi v avtomobil in doživel tak-le dogodek: Avto bazi po cesti. Ob cesti v jarku se pase jata gosi, ki je izven vsake nevarnosti, ker avto ne vozi po jarku, marče brzi naravnost po cesti. E, da, tako mislimo mi, no, gospod gosjak pa sklepna docela drugač! On vidi, kako se blíza avto z veliko brzino njemu in njegovemu haremumu, in se zaveda, da je to takšna sila, da bi njih vse lahko na mah spremenila v prah. Občuti vso nevarnost svojega položaja in objame ga strah za svoje dragocene živiljenje in imetje. Nima ne moči, ne sposobnosti, da bi mirno gledal okolnostim v oči in prišel do edino pravilnega zaključka. Najbolj varni smo na mestu, kamor smo prispeli še prej nego se je pojavila ona grozna pošast avtomobil. Gosjak tako ne misli, ker ni dorasel situaciji, ki je nadomema nastala,箭me dirje kričati, zamahne s peruti, se dvigne in se zazene preko ceste naravnost pod voz, a v želji, da bi prišel na drugo stran ceste in zopet v prav takšen jarek, v kakršnem je bil že preje... Avto održi, za njim pa se dviga v zrak prah in popolnjen gosi puh, a po cesti leže mutve žrtve gosjakove nemnosti...« Tu je v drastičnem primeru podana slika onega nastrojenja, ki se pojavi skoraj redno pri živalih, često pa zajame tudi ljudi in cele narode in k i se imenuje — panik!«

Borzna poročila.

Curih, 18. aprila. Beograd 10.—, Pariz 11.8075, London 20.8725, New York 446.—, Bruselj 74.925, Milan 23.45, Amsterdam 236.725, Berlin 178.50, Varšava 84.—, Bu-keršta 3.30.

